

MAKTAB VA HAYOT

ISSN 2010-5460

Ilmiy-metodik jurnal

Suv havzalarida chomilish qoidalarini

Yozning jazirama kunlari insonlar soya-salqin joylarga talpinadi. Ayniqsa, bunday paytda cho'milish tanaga huzur bag'ishlaydi. Sun'iy suv havzasida nazoratchilar kelganlarning salomatligi borasidagi ma'lumotnomasiz cho'milishga ruxsat bermasligi lozim. Tibbiy ko'rikdan o'tganlik to'g'risidagi ruxsatnoma 3 kungacha amal qiladi. Sun'iy suv havzalarida cho'milishdan oldin kishi zaruriy ko'rsatmalarga amal qilish va albatta maxsus kiyim (rezina bosh kiyim, cho'milish kiyimi, rezina oyoq kiyim, ko'zoynak)lardan foydalanishi lozim. Bu suvning gigiyenik holatining yomonlashishidan saqlaydi.

Suv havzasiga tushganda quyidagi jihatlarga e'tibor bering:

- Basseynlarning kafellari sirpanchiq bo'lsa, bu suvning eskirganidan dalolat beradi. Bunday havzalarda suv uch kunda almashtirilib borilishi lozim.
- Ota-onalar o'z farzandini aslo kattalar uchun mo'ljallangan suv havzalarida cho'miltirmasligi kerak.
- Basseyn suvi 22-23 darajadan oshmasligi lozim.
- Sovuq suvda cho'milish tomir tortishishiga olib kelishi mumkin.

Ba'zan yoz faslida manzarali favvoralarda bolalarning cho'milish holati kuzatiladi. Aslida favvoralar cho'milish uchun emas, balki ushbu hududdagi mikroiklimni mo'tadillashtirish va shahar husniga chiroy qo'shish maqsadida foydalaniladigan inshoot hisoblanadi. Aksariyat favvoralarining suvi aylanma tarzda ishlaydi va kun bo'yi maxsus mexanizmlar yordamida aylanadigan suvlar havo tarkibidagi changlar orqali ifloslanadi. Bundan tashqari, manzarali favvoralarining suv otib beruvchi temir moslamalar bolalarning cho'milishi va suvga sakrashlari paytida ularga tan jarohati yetkazishi ehtimoldan holi emas. Shuning uchun ota-onalar farzandlarining favvoralarda emas, aksincha, shahrimiz hududida faoliyat ko'rsatayotgan barcha shart-sharoitlarga ega, maxsus tekshiruvdan o'tkazilgan cho'milish hovuzlarida cho'milishlarini ta'minlasa, maqsadga muvofiq bo'lar edi.

Olmazor tumani FVB FVDT va FM bo'linmasi boshlig'i kapitan M.S.Meliboyev

Yong'in xavfsizligi qoidalarini buzganligi uchun javobgarlik

211-modda. Yong'in xavfsizligi qoidalarini buzish

Korxonalarda, muassasalarda, tashkilotlarda, jamoat joylarida, omborxona binolarida, yotoqxonalar va turar joylarda, shuningdek tegishli obyektlarni loyihalashtirish, qurish va qayta qurish chog'ida yong'in xavfsizligi qoidalarini buzish yoki yong'inga qarshi inventarlar, uskunalar, yong'inni aniqlash va o'chirishning avtomat vositalaridan foydalanish va ularni saqlash qoidalarini buzish

— fuqarolarga bazaviy hisoblash miqdorining o'ndan bir qismidan bir baravarigacha, mansabdor shaxslarga esa — bir baravaridan uch baravarigacha miqdorda jarima solishga sabab bo'ladi.

Xuddi shunday huquqbuzarlik ma'muriy jazo chorasi qo'llanilganidan keyin bir yil davomida takror sodir etilgan bo'lsa,

— fuqarolarga bazaviy hisoblash miqdorining bir baravaridan uch baravarigacha, mansabdor shaxslarga esa — uch baravaridan yetti baravarigacha miqdorda jarima solishga sabab bo'ladi.

Ushbu moddaning [birinchi qismidan](#) nazarda tutilgan huquqbuzarlikni sodir etish, agar yong'in chiqishiga olib kelgan bo'lsa,

— fuqarolarga bazaviy hisoblash miqdorining uch baravaridan besh baravarigacha, mansabdor shaxslarga esa — yetti baravaridan o'n baravarigacha miqdorda jarima solishga sabab bo'ladi.

**Olmazor tumani FVB Pva NB inspektori
kapitan G'.Sh.Ortiqov**

HURMATLI HAMKASBLAR!

MAKTAB VA HAYOT

JURNALIGA 2022 YIL UCHUN OBUNA DAVOM ETMOQDA

2022 yilda “MAKTAB VA HAYOT” jurnalida (ilovasi bilan) turli ilmiy-metodik, didaktik, me’yoriy hamda axborot materiallari quyidagi ruknlarda nashr etiladi:

- **Kasb-hunarga yo'naltirish nazariyasi va amaliyoti**
- **Ta'limda psixologik xizmat**
- **Amaliy psixologiya**
- **Oila psixologiyasi**
- **Defektologiya va tibbiy xizmat**
- **Inklyuziv ta'lim**
- **Axborot texnologiyalari**
- **Texnologiya**
- **Sog'lom avlod uchun**
- **Ota-onalar maktabi**

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qoshidagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining qarori bilan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha ilmiy jurnallar ro'yxatiga kiritilgan.

Obuna indeksi: 1019

Tahririyat telefonlari:

tel / faks: 8 (0371) 246-21-02

Web site: <http://www.tashxis.uz>

E-mail: maktabvahayot@sarkor.uz

BOSH MUHARRIR

Liliya Gaynutdinova

TAHRIR HAY'ATI

Baxtiyor SAIDOV
G'ayrat SHOUMAROV
Rustem REIMOV
Risboy JO'RAYEV
Shaxnoza XALILOVA
Boris BLYAXER
Iroda ABDULLAYEVA
Ayubxon RADJIYEV
Sharibboy ERGASHEV
Feruz QODIROVA

Mas'ul kotib

Sayyora Alimxodjayeva

Adabiy muharrir

Sayyora Alimxodjayeva

Kompyuterda sahifalovchi va dizayn

Mirtohir Xoliqov

Muallifning fikri har doim ham tahririyat fikriga to'g'ri kelavermaydi. Tahririyat maqolalarining uslubiy xatolarini to'g'rilash va qisqartirish huquqini o'zida saqlab qoladi. Tahririyatga yuborilgan maqolalar egasiga qaytarilmaydi va taqriz qilinmaydi.

Mualliflarning familiyasi, ismi, sharifi ularning pasportlari ma'lumotlariga muvofiq holda yoziladi.

Мнение редакции не всегда совпадает с мнением автора. Редакция оставляет за собой право на стилистическую правку и сокращение статей. Присланные в редакцию рукописи не возвращаются и не рецензируются.

Фамилия и инициалы авторов пишутся согласно данным их паспорта.

Muassislar:

O'quvchilarni kasb-hunarga
yo'naltirish va

psixologik-pedagogik

respublika tashxis markazi

«MAKTAB VA HAYOT» M.CH.J.

Jurnaldan ko'chirib bosilganda

«MAKTAB VA HAYOT»dan olindi,
deb ko'rsatilishi shart.

Jurnal 2001 yildan
chiqa boshlagan.

MANZIL:

100095, Toshkent sh.,

Olmazor t., Ziyo ko'chasi, 6A uy.

Tel: (0371) 246-21-02

E-mail: maktabvahayot@sarkor.uz

OBUNA INDEKSI - 1019

Mundarija

M.X.Kamilova.

O'smir yoshdagi o'quvchilarda qobiliyatlar shakllanishi va rivojlanishining
psixologik-pedagogik xususiyatlari 2

J.R.Amirqulov.

Yoshlarda intellektual iqtidorning shakllanishiga doir psixologik qarashlar 3

S.Amonova.

Global axborot makonida yoshlarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalash 4

N.Z.Abidova.

Alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalarni umumta'lim sharoitida inklyuziv
ta'lim bo'yicha o'qitishda o'quv-tarbiya jarayonini moslashtirish 6

S.S.Akbarov.

O'zbekistonda inklyuziv ta'limning joriy qilinishi 7

O.Y.Bozorov.

Dislaliyada logopedik ishning tayyorlov bosqichini tashkil etish metodikasi 9

D.T.Po'latova.

"Barkamol avlod" maktablarida bolalarni ijodiy rivojlantirish ko'nikmalari 10

S.K.Shoaxmedova.

Inklyuziv ta'lim sharoitidagi umumta'lim maktabda logoped faoliyatining xususiyatlari. 12

O.K.Xudoyorova.

Yoshlar tarbiyasida oila, maktab va mahallaning mas'uliyat tuyg'usini oshirish yo'llari 14

B.Jo'rayev.

O'quvchilarda huquqiy tushunchalar shakllanishining empirik tahlili 17

G.S.Abdullayeva, S.Mo'minov.

Inklyuziv ta'limda tyutorning o'rni va ahamiyati 19

K.R.Karimova.

4-sinf o'quvchilari matematik tafakkurini shakllantirishga yo'naltirilgan
masalalar bilan ishlash 21

S.S.Islamova.

O'smir yoshidagi sportchilar irodaviy sohasi rivojlanishining psixodiagnostik tahlili 22

E.N.Sattarov.

Prokuratura sohasida kadrlar zaxirasi bilan ishlash tizimini ijtimoiy-psixologik
jihatdan takomillashtirish imkoniyatlari 24

N.Eshonqulov.

O'smir yoshlarda huquqiy munosabat shakllanishining psixologik omillari 25

Ch.Orziqulova.

Yoshlarda yuksak insoniy hislarni shakllantirishning ijtimoiy psixologik omillari 27

T.Sabirxodjayeva.

Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirishning nazariy asoslari 28

S.Raximova.

Farzand boqib olgan oilada ota-ona munosabatlarning xususiyatlari 29

G.X.Jumasheva, V.K.Shukurlayeva.

Davlat va nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarining rivojlanish sektorlari 30

S.M.Abduxamidov.

Maktabgacha va boshlang'ich sinf yoshidagi bolalarning hissiy muammolari
bilan art-terapiya usulida ishlash 32

Z.Axmedova, F.Qurbonova.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida yozma nutqni shakllantirishga oid korreksion ishlar 34

D.G.Azizova.

Yordamchi maktab o'quvchilarining nutqini shakllantirish 35

A.O.Досмурзаева.

Коммуникативно-деятельностная система в обучении детей с нарушениями слуха 37

J.Sh.Kazimov, X.M.Kazimova.

Umumiy o'rta ta'limda ta'lim jarayonining maqsadi 39

S.Yu.Qulatova.

Voyaga yetmaganlar xulq - atvorida virtual olamga qaramlikning namoyon bo'lishi 40

X.S.Raximova.

Koxlear implantatsiyadan so'ng eshitish idrokini va talaffuzni rivojlantirish
texnologiyalari 42

G.O.Ochilova.

O'quvchilarni faoliyatga yo'naltirishda mustaqil ta'lim shakllarining o'rni va roli 43

Xorijiy mamlakatlarning maktabgacha ta'lim tizimlarini o'rganish, ularning ilg'or tajribasini tahlil etish va respublikamiz sharoitiga moslashtirish bo'yicha aniq chora-tadbirlarni ishlab chiqish mamlakatimiz maktabgacha ta'lim tizimini takomillashtirib zamonaviylashtirishga imkon yaratadi.

O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi, uning hududiy bo'linmalarining asosiy vazifalari va faoliyati yo'nalishlari qatorida ilg'or xorijiy tajribani hisobga olgan holda maktabgacha yoshdagi bolalarni har tomonlama intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy rivojlantirish uchun shart-sharoitlar yaratish belgilanganligini kuzatamiz.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 30 sentyabrda «Maktabgacha ta'lim tizimi boshqaruvini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida» PF-5198-son farmonida ta'kidlaganidek, «Maktabgacha ta'lim sohasi uzluksiz ta'lim tizimining birlamchi bo'g'ini hisoblanib, u har tomonlama sog'lom va barkamol bola shaxsini tarbiyalash va maktabga tayyorlashda g'oyat muhim ahamiyat kasb etadi. Mustaqillik yillarida respublikada ta'lim tarbiya tizimi va barkamol avlodni tarbiyalash davlat siyosatining asosiy

ustuvor yo'nalishlari darajasiga ko'tarildi. Biroq o'tkazilgan tahlillar maktabgacha ta'lim sohasida olib borilayotgan ishlarning samarasi va natijasi yetarli darajada emasligini ko'rsatmoqda».

Shunday qilib, bizning fikrimizcha, ta'lim sohasida davlat-xususiy sheriklik, bu ta'limni boshqarish davlat organlari, ta'lim muassasalari va xususiy biznes vakillarining resurslarni birlashtirish, daromad hamda xarajatlarning majburiyatiga muvofiq taqsimlanishiga asoslangan ta'lim loyihasini amalga oshirish borasidagi teng huquqli muddatli sheriklik hisoblanadi.

Adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining «Ta'lim to'g'risida»gi Qonuni. – T.: 2020.

2. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatining 2019 yil 14-dekabrda «Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida»gi O'zbekiston Respublikasining Qonuni. SQ-556-III-son qarori.

3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil 22 dekabrda 802-son «Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standarti»ni tasdiqlash to'g'risidagi qarori. 2020.

MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH SINIF YOSHIDAGI BOLALARNING HISSIY MUAMMOLARI BILAN ART-TERAPIYA USULIDA ISHLASH

S.M.Abduxamidov, Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti, Pedagogika fakulteti, “Pedagogika va menejment” kafedrasi katta o'qituvchisi

В статье рассматриваются пути развития художественно-эстетической культуры дошкольников и младших школьников с помощью арт-терапии, диагностики их личности и особенностей, а также решения эмоциональных проблем, мешающих их обучению.

Ключевые слова и понятия: искусство, арт-терапия, эстетическое воспитание, окружающая среда, эстетика, мышление, технологии, эмоции, метод, творчество, личность, образ, живопись.

The article discusses the ways of developing the artistic and aesthetic culture of preschoolers and younger schoolchildren with the help of art therapy, diagnosing their personality and characteristics, as well as solving emotional problems that interfere with their learning.

Keywords and concepts: art, art therapy, aesthetic education, environment, aesthetics, thinking, technology, emotions, method, creativity, personality, image, painting.

Bugungi kunda maktabgacha va boshlang'ich sinf yoshidagi bolalarda tasviriy savodxonlikni rivojlantirish, badiiy tafakkurni yuksaltirish, estetik va emotsional sezgirlikni o'stirish orqali ularning ijtimoiy hayotda zarur bo'lgan bilimlarni egallashi, ulardan kundalik hayotida foydalanishga o'rnatish kabi yangi pedagogik vositalarni aniqlashtirish talab etilmoqda.

Maktabgacha va boshlang'ich sinf yoshidagi bolalarning hissiy rivojlanishi yuqori qo'zg'aluvchanlik, o'zgaruvchan kayfiyat, asabiylashish, qo'rquv, tashvish kabi yana bir-qancha xususiyatlar, estetik (hissiy) tarbiya va badiiy-estetik madaniyatning rivojlanishiga to'sqinlik qiladi. Bu esa vatanga muhabbat tuyg'usini, oilaga, o'z xalqining milliy, tarixiy, madaniy qadriyatlariga hurmat bilan munosabatda bo'lishni, atrof-muhitga ehtiyoqkor munosabatni shakllantirishi, bolaning shaxsini shakllantirish, uning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish, ijtimoiy tajriba orttirilishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Yuqorida ko'rsatilgan salbiy oqibatlariga olib boruvchi omillarni bartaraf etish maqsadida maktabgacha va umumiy o'rta ta'lim muassasalarida tasviriy va amaliy san'at, badiiy hunarmandchilik, me'morchilik, dizayn, kulolchilik, yog'och va ganch o'ymakorligi, naqshinkor bezak va haykaltaroshlik, kashtachilik va gilamdo'zlik, sholchado'zlik, chitgarlik, zargarlik san'ati, lokli miniatyura hamda kitob miniatyurasini kabi san'atning yana bir qancha turlari to'g'risida dastlabki ma'lumotlar beriladi.

Art-terapiya usuli maktabgacha va boshlang'ich sinf yoshidagi

bolalarning shaxsiy va hissiy-ijtimoiy xususiyatlarini tashxislash, rivojlantirishdan tashqari o'qitish va ta'lim olishga to'sqinlik qiladigan hissiy muammolari bilan ishlash usuli sifatida ham qabul qilinadi.

Yuqorida keltirilgan xususiyatlar shakllanishi va rivojlanishi uchun quyida keltirilgan Art-terapiyaning vizual metaforalari (22 usul) dan foydalanish maqsadga muvofiqdir.

Agar psixologda rasmlar, xaritalar va fotosuratlar bo'lsa bu muammolar yoki so'rovning assotsiativ seriyasini tahlil qilish va o'rganish uchun eng yaxshi vizual usul (Lot visualis-ko'rish mumkin bo'lgan, ko'rinadigan) metaforadir (bu shaxs, joy, narsa yoki g'oyaning o'ziga xos birlashuv yoki o'xshashlik nuqtasini ko'rsatadigan vizual tasvir orqali namoyish qilishdir). Qanday qilib buni tasvirlar bilan vizual proektsiyalash bilan ishlashning eng yaxshi 22 usuli quyida tasvirlangan.

1. Suratlardan foydalanish mijozning ichki dunyosi bilan tanishish uchun zarur shartdir.

Misol uchun: «Sizning ichki dunyoningizning rasmini toping, u haqida va o'zingiz haqingizda aytib bering»

2. Suratlarda metaforali tasvirlar yordamida mijozning istaklari tarixini namoyish etadi va aytib beradi.

Misol uchun: «O'z xohishingizning rasmini toping»

3. Metaforik va proektsion rasmlar psixologga gapirmaydigan mijoz bilan og'zaki bo'lmagan muloqot qilish imkoniyatini beradi.

Misol uchun: «Muammoni rasmlar orqali aytib»

4. Suratlarda metaforik xaritalardan foydalanish psixologning

mijozni psixologik himoya qilishning turli shakllari bilan xavfsiz o'zaro ta'sirini osonlashtiradi.

Misol uchun: "Tashrifingiz maqsadini tushunishga yordam beradigan rasmni toping"

5. Kartochkalar mijozlarga muammodan tezda chiqish imkoniyatini beradi.

Misol uchun: "Muammoni bildiruvchi rasmni toping"

6. Mijozga tegishli har qanday psixologik hodisaga proeksion tasvir yordam beradi

Misol uchun: "Sizga buni eslatadigan rasmni toping ..."

7. Maslahatga kelgan mijozning muammolar va so'rovlari repertuarini yaratish.

Misol uchun: "Sizning muammongizni aks yettiruvchi rasmlarni tanlang?"

8. Fototerapevtik vosita resurs holatini olish uchun tegishli mavzularni tezkor izlashga yordam beradi.

Misol uchun: "Sizga quvunch keltiradigan rasmni toping"

9. Rasmlar kelajakda mijozning shikastlanish tajribasi nuqtai nazaridan ehtiyojlarini aniqroq aniqlashga yordam beradi.

Misol uchun: "Suratlar va kartalardan o'zingizning kelajagingiz tasvirini yarating"

10. Fototerapiya mijozning hayotning barcha sohalarida taktik va strategik maqsadlarini tezda hal qilishga yordam beradi.

Misol uchun: "Suratlardan hayotingizni 5 yillik rejasini tuzing"

11. Rasmlarni ko'zgu orqali ko'rish tana darajasida fiziologik stress va salbiy zo'riqish alomatlarini tezda yo'q qilishga yordam beradi.

Misol uchun: «Sizni va tanangizdagi keskinlik namoyon bo'lishini tezda uyg'unlashtiradigan rasmlarni toping»

12. Turli xil kartalar, rasmlar va fotosuratlarining kombinatsiyasi mijozning jamiyat va ichki makon bilan o'zaro munosabatlarini tushunish imkoniyatini beradi.

Misol uchun: "Yaqinlaringizga sovg'a uchun rasmlarni tanlang va bu ularga nima uchun yoqishini ayting"

13. Tasvirlar va rasmlar insonni va uning xotiralarini bog'laydigan to'g'ridan-to'g'ri ko'prikdir.

Misol uchun: "Hayotingizning asosiy xotirasi rasmini toping"

14. Suratlar va fotosuratlar mijozga yashirin imkoniyatlari bilan tanishish uchun imkoniyat yaratadi.

Misol uchun: "Hech qachon tanlanmaydigan rasmni tanlang"

15. Turli tematik, og'zaki va semantik qismlardan foydalanish ma'no va so'rovning tizimli psixologik manzarasini ta'minlaydi.

Misol uchun: "O'zganish jarayonini yaxshilash bilan bog'liq bo'lgan barcha rasmlarni toping"

16. Muammoning ontogenetik sabablarini izlash sezilarli darajada tezlashadi va mijozlar hayotining turli yo'nalishlarini tayyorlashda rasmlardan foydalanishga yordam beradi.

Misol uchun: "Rasmlardan foydalangan holda hayotingizni asosiy bosqichlariga ko'ra rasmga oling"

17. Maslahat jarayoni doirasida ularni yangilash uchun ongrning yashirin belgilarini toping.

Misol uchun: "Muammoning yechimini topish bilan bog'liq bo'lgan tushunarsiz rasmlarni toping"

18. Suratlardan foydalanib voqelikni idrok etishning yangi tizimini modellashtirish mijozga to'g'ri yondashishni ta'minlaydi.

Misol uchun: "Muammo yo'qolganda rasmlardan foydalanib rasm yarating"

19. Suratlar muammoni tahlil qilish va yechimini topish uchun zarur assotsiativ seriyalarni tez va samarali yaratishga yordam beradi.

Misol uchun: "Rasmlarni birinchi bo'lib paydo bo'lgan va muammoni hal qilishga yordam beradigan tasavvurga ko'ra tanlang"

20. Suratlar ichki ziddiyatni oson aniqlashda yordam beradi.

Misol uchun: "Rasmlardan muammoni bartaraf etishi mumkin bo'lgan tasvirlarni toping"

21. Rasmlar yordamida xayolot mukammal tarzda o'rgatiladi va bu, bilganingizdek, har qanday qiyin hayotiy vaziyatdan muvaffaqiyatli

chiqib ketish uchun asosdir.

Misol uchun: "Muammoni hal qilishning ajoyib yechimlari suratlarini o'ylab ko'ring"

22. Suratlar, rasmlar va xaritalar yordamida siz o'zingizni tasvirlar dunyosiga botirasiz, tasavvurni kengaytirasiz. Fototerapiya yordamida meditatsiyaning ushbu shakli ijodiy o'zini o'zi davolash imkoniyatlarini kengaytiradi.

Misol uchun: "Siz suratga tushishni xohlagan tasvirni toping va u yerda biroz vaqt o'tkazing"

Zamonaviy amerikalik psixolog D.Goleman shaxsiyat hissiy poydevorining erta paydo bo'lishi haqida shunday deydi: "Bolalarning keyingi hayotlarida hissiy imkoniyatlar juda erta yoshlarda shakllantiriladi. Bu o'ziga xos fazilatlar uchun asosdir: ishonch, qiziquvchanlik, ichki istak, harakat qilish istagi, o'zini tuta bilish, muloqot qilish qobiliyati va hamkorlik". Bu maktabgacha yoshda hissiy rivojlanish uchun qulay bo'lgan shaxsning keyingi shakllanishi uchun juda muhimdir.

Xulosa o'rinda shuni aytish mumkinki, maktabgacha va boshlang'ich sinf yoshidagi bolalarning hissiy muammolarini o'rganishda Art-terapiya usullaridan foydalanish zamon talabidir.

Art-terapiya usullari orqali sodda tasvirlar, ularni ajratish, ranglarga bo'yash, shakllar tayyorlash, fantaziya rivoji, shakllarning hajmi, tuzilishini tahlil qila olish kabi yana bir-qancha qobiliyatlar shakllanadi va rivojlanadi.

Adabiyotlar

1. R.Ishmuxammedov "Innovatsion texnologiyalar yordamida ta'lim samaradorligini oshirish yo'llari" – T.: 2004.

2. Abduxamidov S.M, "Boshlang'ich sinf o'quvchilarida axloqiy fazilatlarini shakllantirish". "Maktab va hayot" jumali ISSN 2010-5460, 2-son, 2019.

3. Abduxamidov S.M. "Bolalar uchun art-terapiya usullarining imkoniyatlari". "Mug'allim hem uzliksiz bilimlendirio" jurnal, № 2/1. Nukus: 2021-жыл, ISSN 2181-7138.

4. Hasanov R. "Maktabda tasviriy san'atni o'qitish metodikasi". – T.: "Fan va texnologiya". 2004.

5. Abduxamidov S.M, "Ethical Issues In The Works Of Bahauddin Naqshbandi". International Journal of Reserch. ISSN: 2348-6848 Vol-5, Special issue-18. 2nd EdulIndex, International Conference on Science Changes the World held on 28-29 th June 2018 at Edupedia Publications Pvt Ltd, New Delhi in Association with www.tadqiqod.uz of the Republic of Uzbekistan.

6. Hakimova M.F. Pedagogik texnologiyalar. O'quv qo'llanma. – T. TDIU. 2013.

7. Abduxamidov S.M. "Tasviriy san'atda tur, janr va oqimlar", O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi qoshidagi intellektual mulk agentligi. DGU 2020 0868, DGU 59858, 04.06.2020. info@ima.uz. № ED-5-11. Mutaxasis N.A. Yakubov tomonidan berilgan.